

Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Інститут вищої освіти НАПН України
Маріупольський державний університет

Міжнародна науково-практична конференція

**«Інтернаціоналізація як фактор конкурентоспроможності
сучасного університету»**

25-26 травня 2017 року

Збірник матеріалів конференції

Україна – Маріуполь – МДУ

Шипік Н.Ф.

**ВТІЛЕННЯ ГАСЕЛ «ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМУ»
У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ ДОНЕЧЧИНИ
У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ 1940-Х РОКІВ**

У тезах розглянуто елементи русифікації освіти та політико-ідеологічного виховання учнів в системі більшовицьких цінностей в закладах професійно-технічної освіти Донеччини у перші післявоєнні роки.

Ключові слова: русифікація, гасла «інтернаціоналізму», школи ФЗН, політзаняття.

Національний склад учнів шкіл фабрично-заводського навчання Донецької області був неоднорідним. Поповнювався він шляхом мобілізації молоді з різних областей Української РСР та деяких радянських республік. У звіті Сталінського управління Трудових Резервів за 1948 р. було вказано 94 тис. 236 зарахованих до шкіл в якості учнів. З них понад 78 % були вихідцями з українських областей, передовсім з сільської місцевості. Вихідцями із західних областей Російської РФСР укомплектовано трохи менше 10 % учнівського контингенту. 7 % учнів прибуло з Білоруської та майже 5 % з Молдавської РСР [1, арк.3-12]. Комплектування учнівського складу наступного 1949 р. характеризувалось збільшенням частки вихідців з українських областей до 84,3 %, зменшенням ролі західних російських областей, частка якої тепер становила 6 %. Практично незмінною залишився відсоток учнів з Молдавської РСР – 4,4 %. Новим національним компонентом стали мешканці з Татарської АРСР (5,3 %)[2, арк.2-13].

Основною мовою викладання у навчальних закладах МТР була російська. Їй відводили роль універсальної мови. Випускник школи фабрично-заводського навчання будь-якої національності, направлений у будь-який куточок Радянського Союзу, мав використовувати саме цю мову як інструмент комунікації на виробництві [3, с.67]. Сільська молодь після навчання у школах ФЗН ставала важливим компонентом русифікації робітничого середовища. Важливу роль у теоретичному навчанні «фезеопників» відводили вивченню російської мови та проведенню політичних занять. Метою останніх було виховання відданих комуністичній партії молодих робітників. У свідомість підлітків вкорінювалась думка про комуністичні ідеали як єдине мірило усіх цінностей[4, с.13]. Тематика, регламент і обсяг політзанять були чітко регламентовані наказами міністерства. Першою темою у плані політзанять 1948 р. зазначено «СССР – величайшая держава в мире». У списку рекомендованої літератури вказано книги Н.Н.Михайлова «Наша страна», «Русская земля» тощо. Сприяті ідейно-політичному вихованню покликані були гуртки з вивчення Короткого курсу історії ВКП(б) і біографії вождів [5, арк.275]. Під час перевірки політико-виховної роботи відмічали, що деякі учні не могли відповісти на питання: «Хто такий Молотов, Ворошилов, Сталін й інші керівники партії та уряду», не могли впізнати їх на портретах. Політзаняття серед молдаван проводились за допомогою учнів, які слабо володіли російською, а отже не могли правильно передати тему політзаняття [6, арк.30]. Була розкритикована постановка п'єси «Сватання на Гончарівці» кружком художньої самодіяльності, бо як зазначив А.Жданов «радянський лад не може терпіти виховання молоді в дусі безідейності...Необхідно убезпечити молодь від тлетворних чужих впливів та організувати її виховання й освіту в дусі більшовицької ідейності». В республіканському управлінні МТР наголошували на необхідності створити збірку пісень для гуртків художньої самодіяльності, бо вважали не допустимим репертуар з таких пісень, як «Черные ресницы» та «Здесь вы в казарме»[5, арк.290-292].

Таким чином, під гаслами інтернаціоналізму в школах фабрично-заводського навчання проводили політику русифікації та ідейно-політичне виховання представників різних національностей в системі більшовицьких цінностей.

Список використаної літератури

1. ДАДО, ф. 5433, оп.1 -д., спр.4.
2. ДАДО, ф. 5433, оп.1 -д., спр.6.
3. Король В.М. Зміст і організація навчання у закладах системи трудових резервів у відбудовчий період (1943-1950 рр.) / В. М. Король // Сумська старовина. - 2015. – С. 63-76.
4. Бомбандьорова О.А. Підготовка та використання державних трудових резервів України в період Великої Вітчизняної війни: Автореф. канд. Істор. наук. - К., 2000. - 18с.
5. ДАДО, ф. 5433, оп.1 -д., спр.1.
6. ДАЛО, ф.П. -179, оп.3, спр.1098.

N. Shypik

IMPLEMENTATION SLOGANS OF "INTERNATIONALISM" IN VOCATIONAL DONETSK REGION EDUCATION IN THE SECOND HALF 1940

In these elements considered russification of education and political and ideological education of students in the Bolshevik values system in Donetsk region vocational education in the early postwar years.

Keywords: russification, slogan "internationalism", political classes.

УДК 027.7(477.62-2)(043)

Янковський С.В., Дейниченко О.В.

РОЛЬ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ У ФОРМУВАННІ ІМІДЖУ ВНЗ У СВІТОВОМУ НАУКОВОМУ ПРОСТОРИ

На сучасному етапі інтернаціоналізації та глобалізації університетської освіти особливе значення має позитивний імідж ВНЗ у світовому освітньому і науковому просторі. При цьому на стан іміджу освітньої установи суттєво впливають, з одного боку, місце університету у рейтингу вузів країни, з іншого, розповсюдження доробку наукової спільноти університету у мережі Інтернет, у т.ч. у вітчизняних і зарубіжних (зокрема міжнародних) базах даних. Розглянемо вплив бібліотеки на формування іміджу ВНЗ за досвідом роботи наукової бібліотеки Маріупольського державного університету (НБ МДУ).

Ключові слова: інтернаціоналізації освіти, бази даних, міжнародні бази даних, інституційні репозитарії, науково-інформаційний простір.

Важливе місце університетських бібліотек у формуванні іміджу ВНЗ у світовому науково-інформаційному просторі неодноразово наголошувався вітчизняними науковцями. Так, Н. Левченко зазначає, що важливою складовою формуванні іміджу ВНЗ у світовому науково-інформаційному просторі є наукові бібліотеки університетів, зокрема їх діяльності зі «створення власних електронних ресурсів, які вміщують навчальні та наукові здобутки університетів» [5] і є складовою загального інформаційного простору та «основою оцінювання вагомості навчального закладу» в освітньому і науковому просторі [5]. В першу чергу, Н. П. Левченко має на увазі інституційні репозитарії. Зазначимо, що над наповненням Електронного інституційного репозитарію Маріупольського державного університету (eIR MSU, <http://eirmsu.mdu.in.ua/>) бібліотека працює з 2016 р. Паралельно з авторськими колекціями науковців ВНЗ формуються такі розділи, як «Вісник Маріупольського державного університету», «Матеріали конференцій, круглих столів», «Видання наукової бібліотеки МДУ» та ін. В Україні електронні архіви функціонують на різних платформах, з них 71 створений, як і репозитарій МДУ, з використанням програмного забезпечення DSpace (за даними dspace.org на травень 2017 р.), і їх кількість щороку зростає [6].

Отже, Електронні інституційні репозитарії окремих ВНЗ у подальшому можуть стати підґрунтям для формування інтегрованої інформаційної мережі баз даних бібліотек, що